

**นโยบาย ทิศทางการวิจัย พันทกิจ ในอีก 4 ปีข้างหน้า เพื่อประกอบการสรรหา
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพหุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2568**

มติที่ประชุมคณะกรรมการสรรหาผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพหุศาสตร์ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2568 ได้พิจารณากำหนดนโยบาย ทิศทางการวิจัย พันทกิจของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในอีก 4 ปีข้างหน้า เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการสรรหาผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพหุศาสตร์ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 8 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการสรรหาผู้อำนวยการสถาบันวิจัย พ.ศ. 2554 โดยนำแนวทางเชิงกลยุทธ์ดังกล่าวเป็นผลจากการสังเคราะห์บริบทการดำเนินงานของสถาบันในช่วงที่ผ่านมา ผสมกับข้อเสนอเชิงนโยบายของคณะกรรมการสรรหา เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสรรหาผู้อำนวยการที่สามารถขับเคลื่อนพันธกิจของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ดังนี้

แผนนโยบายของสถาบันวิจัยพหุศาสตร์

เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันวิจัยพหุศาสตร์สอดคล้องกับบทบาทของสถาบันวิจัยยุคใหม่ คณะกรรมการสรรหาได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ 3 ด้าน ที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยและบริการวิชาการแบบบูรณาการ โดยอิงจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ดังนี้

ด้านที่ 1: ขับเคลื่อนการวิจัยแบบบูรณาการเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมผ่านการวิจัยแบบพหุวิทยาการและสหวิทยาการ โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงโจทย์วิจัยกับหน่วยงานภายนอก และการสร้างเครือข่ายนักวิจัยแนวหน้า เพื่อเปิดพื้นที่ใหม่ในการผลิตองค์ความรู้ที่ตอบโจทย์ทั้งระดับพื้นที่และระดับประเทศ

กลยุทธ์การดำเนินงาน

- (1) พัฒนากลไกความร่วมมือด้านการวิจัยกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกทั้งภาครัฐ เอกชน ในประเทศและต่างประเทศ
- (2) สนับสนุนการต่อยอดผลงานวิจัยนวัตกรรมสู่การใช้ประโยชน์ได้จริงในเชิงพาณิชย์ สังคม ชุมชน
- (3) เสริมสร้างศักยภาพนักวิจัยและบุคลากรในการพัฒนางานวิจัยขั้นแนวหน้าและงานวิจัยที่มีผลกระทบสูง

ด้านที่ 2: เชื่อมโยงองค์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์และการบริการวิชาการ

ยกระดับการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้และผลงานวิจัย ด้วยการถ่ายทอดสู่ภาคสังคม ชุมชน และภาคอุตสาหกรรม ผ่านกลไกบริการวิชาการและระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการนำผลงานไปใช้จริง พร้อมส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของพื้นที่และประเทศ

กลยุทธ์การดำเนินงาน

- (1) การสร้างความยั่งยืนด้านการวิจัย นวัตกรรม และบริการวิชาการ โดยผลักดันให้องค์ความรู้และผลงานวิจัยที่มีอยู่ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงในสังคม ชุมชน และภาคอุตสาหกรรม ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่

- (2) การส่งเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มศักยภาพการผลิต เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของชุมชนและอุตสาหกรรม อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาล้างแวล้อมในทุกมิติ

ด้านที่ 3: ยกระดับการบริหารจัดการสู่สถาบันวิจัยชั้นนำ

ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการองค์กรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยเน้นการยกระดับการทำงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ ยืดหยุ่น และโปร่งใส ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ระบบคุณภาพ และการจัดการเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้สถาบันสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีพลวัต และเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ

กลยุทธ์การดำเนินงาน

- (1) พัฒนาระบบสารสนเทศและดิจิทัลแพลตฟอร์มสำหรับสนับสนุนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- (2) ยกระดับระบบประกันคุณภาพและการวางแผนยุทธศาสตร์ของสถาบันอย่างต่อเนื่อง
- (3) มุ่งสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับ ทั้งด้านทักษะ เทคโนโลยี ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกและแรงบันดาลใจด้านนวัตกรรม
- (4) วางกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ และใช้ผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ทิศทางการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันวิจัยพหุศาสตร์มีความต่อเนื่อง และสามารถขับเคลื่อนการวิจัยเชิงบูรณาการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม คณะกรรมการสรรหาได้พิจารณาแนวทางยุทธศาสตร์สำคัญที่ใช้กำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานของสถาบันฯ ซึ่งสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการสานต่อการบริหารงานของผู้อำนวยการคนใหม่ ภายใต้กรอบการดำเนินงานวิจัยไว้ 6 แพลตฟอร์มหลัก เพื่อรองรับการบูรณาการข้ามศาสตร์ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่และสามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย ชุมชน และสังคม ดังนี้

1. ด้าน Novel Food, Well-Being, Health and Beauty

เน้นการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านอาหารเพื่อสุขภาพ สารสกัดจากธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจเพื่อแปรรูป ตลอดจนส่งเสริมสุขภาวะองค์รวม (Holistic Wellness) ซึ่งสามารถสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้กับพื้นที่ได้ หัวข้อสำคัญ ได้แก่

- (1) งานวิจัยด้านสารสกัดจากอาหารที่มีฤทธิ์ทางชีวภาพ
- (2) ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพและอาหารทางเลือก
- (3) งานวิจัยด้านการปรับปรุงขั้นตอนการผลิตเพื่อยืดอายุผลิตภัณฑ์
- (4) การพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์เพื่ออุตสาหกรรมอาหาร
- (5) การเชื่อมโยงสุขภาพกาย-ใจ-สังคม ผ่านงานวิจัยสุขภาวะองค์รวม

2. ด้าน Climate Actions and PM2.5

แพลตฟอร์มนี้มุ่งเน้นการพัฒนางานวิจัยและบริการวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดก๊าซเรือนกระจก และปัญหาฝุ่นละออง PM2.5 ซึ่งเป็นวาระสำคัญในระดับนโยบายของประเทศ โดยเน้นการเชื่อมโยงองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนโยบายสู่การใช้ประโยชน์ในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งยกระดับบทบาทของ

แพลตฟอร์มให้เป็นฐานข้อมูลและแหล่งความรู้กลางระดับชาติที่สามารถรองรับการใช้ประโยชน์ของภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในระยะยาว รวมถึงการสร้างระบบแพลตฟอร์มที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งสะสมองค์ความรู้ระดับประเทศ (National Knowledge Pool) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย การวางแผนเชิงพื้นที่ และขยายผลการขับเคลื่อนประเทศในระยะยาว หัวข้อการดำเนินงานวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

- (1) งานวิจัยด้านกฎหมาย นโยบาย และแผนด้านพลังงานและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (2) งานวิจัยด้านการพัฒนาระบบฐานข้อมูล Big Data ด้านก๊าซเรือนกระจก รวมถึงแพลตฟอร์มซื้อขายคาร์บอนเครดิตในประเทศไทย
- (3) งานวิจัยด้านการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานทดแทนในภาคอุตสาหกรรมและอาคารธุรกิจการค้า
- (4) งานวิจัยด้านการจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) สู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) สำหรับวิสาหกิจขนาดใหญ่ของประเทศ
- (5) งานบริการวิชาการด้านการตรวจสอบ (Validation) และทวนสอบผล (Verification) การปล่อยและการลดก๊าซเรือนกระจก ทั้งในรูปแบบของ CFO, CFP และ TVER

3. ด้าน Disaster Management: Flooding and Landslide

พัฒนางานวิจัยที่ตอบโจทย์การบริหารจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ภาคเหนือ โดยบูรณาการองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ภูมิศาสตร์ วิศวกรรม และสังคมศาสตร์ เพื่อจัดการปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม และดินถล่มได้อย่างเป็นระบบ หัวข้อสำคัญ ได้แก่

- (1) การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนในพื้นที่เสี่ยง
- (2) การพัฒนาพืชทางเลือกที่เหมาะสมและระบบเกษตรในพื้นที่วิกฤต (แล้งหรือน้ำท่วม)
- (3) การพัฒนาเซนเซอร์ต้นทุนต่ำและระบบ IoT เพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยล่วงหน้า
- (4) การวิเคราะห์ช่องว่างด้านนโยบายการจัดการภัยพิบัติในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
- (5) การจัดลำดับความเสี่ยง (risk mapping) เพื่อวางแผนการพัฒนาโครงการพื้นฐานในพื้นที่เขตภูเขา
- (6) การยกระดับ Platform สู่ Regional Risk Agenda

4. ด้าน Biochar Technology for Carbon Neutrality

เน้นการวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิต Biochar จากวัสดุเหลือใช้ เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบทางเลือกในการกักเก็บคาร์บอน การเกษตร และวัสดุก่อสร้าง เป็นแพลตฟอร์มสำคัญสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ภาคอุตสาหกรรม หัวข้อสำคัญ ได้แก่

- (1) การผลิต Biochar จากชีวมวลและขยะอินทรีย์ในท้องถิ่น
- (2) การวิเคราะห์คุณสมบัติของ Biochar และการประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรม
- (3) การวิจัยวัสดุก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ปูนซีเมนต์ที่มีคาร์บอนต่ำ หรือใช้วัสดุทดแทน เช่น Biochar, เศษวัสดุเหลือใช้
- (4) การทดลองใช้ Biochar ในดินเพื่อเพิ่มผลผลิตและดูดซับคาร์บอน
- (5) การสร้างระบบถ่ายทอดเทคโนโลยี (Tech Transfer) สู่ภาคเกษตรและอุตสาหกรรม

5. ด้าน Novel Tourism, hospitality and Creative Economy

มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อาหาร ภูมิปัญญาและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยมีแนวทางวิจัยสนับสนุนแผน Northern Economic Corridor (NEC) และยกระดับเศรษฐกิจฐานรากผ่านนวัตกรรม หัวข้อสำคัญ ได้แก่

- (1) การจัดทำนโยบายและแผนการท่องเที่ยว Northern Economic Corridor (NEC) ใน 4 จังหวัดภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และลำปาง)
- (2) การวิจัยด้านการท่องเที่ยวชุมชน วัฒนธรรม อาหาร และธรรมชาติ
- (3) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)
- (4) การออกแบบโมเดลท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ร่วมกับชุมชนและภาคธุรกิจ

6. ด้าน Social Engagement

สนับสนุนการทำงานกับชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยบูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ากับศาสตร์สังคมเพื่อการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งสร้างพื้นที่กลางทางปัญญาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากล่างขึ้นบน (bottom-up) หัวข้อสำคัญ ได้แก่

- (1) การพัฒนาทักษะและศักยภาพชุมชนผ่าน VR (Virtual Reality) และ AI (Artificial Intelligence) เพื่อช่วยในด้านการดับไฟป่า
- (2) การส่งเสริมและฟื้นฟูพื้นที่ประวัติศาสตร์ริมแม่น้ำเมืองเก่าอย่างยั่งยืน
- (3) การบริหารจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อมโดยใช้นวัตกรรม
- (4) การออกแบบระบบติดตามผลกระทบทางสังคม (Social Impact)

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและบริการวิชาการเชิงพหุวิทยาการและสหวิทยาการในรูปแบบแพลตฟอร์ม และนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ
2. สร้างนักวิจัยด้านพหุศาสตร์ เพื่อตอบสนองภารกิจด้านพหุวิทยาการและสหวิทยาการ
3. สร้างผลงานวิจัย นวัตกรรมที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม